

**BROSZURA INFORMACYJNA DOTYCZĄCA PRIORYTETÓW
WYDATKOWANIA ŚRODKÓW
KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO
I REZERWY KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO W 2023 r.**

Zgodnie z priorytetami Ministra właściwego ds. pracy środki z KFS skierowane są na realizację wniosków spełniających co najmniej jeden z sześciu niżej wymienionych priorytetów, tj.

1) Wsparcie kształcenia ustawicznego skierowane do pracodawców zatrudniających cudzoziemców

W ramach tego priorytetu mogą być finansowane szkolenia zarówno dla cudzoziemców jak i polskich pracowników (to samo dotyczy pracodawców), które adresują specyficzne potrzeby, jakie mają pracownicy cudzoziemscy i pracodawcy ich zatrudniający. Szkolenia dla cudzoziemców mogą być finansowane również w ramach innych priorytetów, o ile spełniają oni kryteria w nich określone.

Wśród specyficznych potrzeb pracowników cudzoziemskich wskazać można w szczególności:

- doskonalenie znajomości języka polskiego oraz innych niezbędnych do pracy języków, szczególnie w kontekście słownictwa specyficznego dla danego zawodu / branży;
- doskonalenie wiedzy z zakresu specyfiki polskich i unijnych regulacji dotyczących wykonywania określonego zawodu;
- ułatwianie rozwijania i uznawania w Polsce kwalifikacji nabytych w innym kraju;
- rozwój miękkich kompetencji, w tym komunikacyjnych, uwzględniających konieczność dostosowania się do kultury organizacyjnej polskich przedsiębiorstw i innych podmiotów, zatrudniających cudzoziemców.

Ze szkoleń w ramach tego priorytetu mogą korzystać również pracodawcy i pracownicy z polskim obywatelstwem o ile wykażą w uzasadnieniu wniosku, że szkolenie to ułatwi czy też umożliwi im pracę z zatrudnionymi bądź planowanymi do zatrudnienia w przyszłości cudzoziemcami.

2) Wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych procesów, technologii i narzędzi pracy

Należy pamiętać, że przez „nowe procesy, technologie czy narzędzia pracy” w niniejszym priorytecie należy rozumieć procesy, technologie, maszyny czy rozwiązania nowe dla wnioskodawcy a nie dla całego rynku. Przykładowo maszyna istniejąca na rynku od bardzo wielu lat ale niewykorzystywana do tej pory w firmie wnioskodawcy jest w jego przypadku „nową technologią czy narzędziem pracy”.

Wnioskodawca, który chce spełnić wymagania priorytetu 2 powinien udowodnić, że w ciągu jednego roku przed złożeniem wniosku bądź w ciągu trzech miesięcy po jego złożeniu zostały/zostaną zakupione nowe maszyny i narzędzia, bądź będą wdrożone nowe procesy, technologie i systemy, a osoby objęte kształceniem ustawicznym będą wykonywać nowe zadania związane z wprowadzonymi/ planowanymi do wprowadzenia zmianami. **Wnioskodawca winien dołączyć do wniosku wiarygodny dokument, np. kopię dokumentów zakupu, decyzję dyrektora/ zarządu o wprowadzeniu norm ISO, itp.** Wsparciem kształcenia ustawicznego w ramach priorytetu nr 2 można objąć jedynie osobę, która w ramach wykonywania swoich zadań zawodowych/ na stanowisku pracy korzysta lub będzie korzystała z nowych technologii i narzędzi pracy lub wdrażała nowe procesy.

3) Wsparcie kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych

Niniejszy priorytet pozwala na sfinansowanie kształcenia ustawicznego w zakresie umiejętności ogólno-zawodowych (w tym tzw. kompetencji miękkich), o ile powiązane są one z wykonywaniem pracy w zawodzie deficytowym.

Składając wniosek o przyznanie środków KFS w ramach priorytetu 3 należy udowodnić, że wnioskowana forma kształcenia ustawicznego dotyczy zawodu deficytowego na terenie powiatu kościerskiego lub województwa pomorskiego.

Źródłem, które będzie podstawą do oceny czy wniosek dotyczy zawodu deficytowego jest Barometr zawodów 2023 dla powiatu kościerskiego i/lub województwa pomorskiego.

Są to niżej wymienione zawody deficytowe:

1. Betoniarze i zbrojarze
2. Blacharze i lakiernicy samochodowi
3. Brukarze
4. Ceramicy przemysłowi
5. Cieśle i stolarze budowlani
6. Dekarze i blacharze budowlani
7. Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy
8. Fizjoterapeuci i masażyści
9. Fryzjerzy
10. Instruktorzy nauki jazdy
11. Kamieniarze
12. Kelnerzy i barmani
13. Kierowcy autobusów
14. Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
15. Kosmetyczki
16. Krawcy i pracownicy produkcji odzieży
17. Kucharze
18. Lekarze
19. Magazynierzy
20. Mechanicy pojazdów samochodowych
21. Monterzy instalacji budowlanych
22. Monterzy konstrukcji metalowych
23. Murarze i tynkarze
24. Nauczyciele nauczania wczesnoszkolnego
25. Nauczyciele praktycznej nauki zawodu
26. Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących
27. Nauczyciele przedmiotów zawodowych
28. Nauczyciele przedszkoli
29. Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych
30. Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
31. Operatorzy obrabiarek skrawających
32. Opiekunki dziecięce
33. Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej
34. Piekarze
35. Pielęgniarki i położne
36. Pomoce kuchenne
37. Pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego
38. Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości
39. Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych
40. Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
41. Pracownicy służb mundurowych
42. Pracownicy socjalni
43. Przedstawiciele handlowi
44. Przetwórcy mięsa i ryb
45. Psycholodzy i psychoterapeuci
46. Ratownicy medyczni
47. Robotnicy budowlani
48. Robotnicy obróbki drewna i stolarze
49. Rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych
50. Samodzielni księgowi
51. Spawacze
52. Specjaliści ds. finansowych
53. Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji
54. Spedytorzy i logistycy
55. Sprzątaczk i pokojowe
56. Sprzedawcy i kasjerzy
57. Szefowie kuchni
58. Ślusarze
59. Zaopatrzeniowcy i dostawcy

Źródło: Barometr zawodów na 2023 r.

4) Wsparcie kształcenia ustawicznego dla nowozatrudnionych osób (lub osób, którym zmieniono zakres obowiązków) powyżej 50 roku życia

W ramach niniejszego priorytetu środki KFS będą mogły sfinansować kształcenie ustawiczne osób wyłącznie w wieku powyżej 50 roku życia (zarówno pracodawców jak i pracowników), które zostały zatrudnione w okresie ostatniego roku lub w okresie ostatniego roku miały zmieniony zakres obowiązków w aktualnym miejscu pracy lub będą je miały zmieniony w perspektywie najbliższych 3 miesięcy od momentu złożenia wniosku. Decyduje wiek osoby, która skorzysta z kształcenia ustawicznego, w momencie składania przez pracodawcę wniosku o dofinansowanie w PUP.

Temat szkolenia/kursu nie jest narzucony z góry. W uzasadnieniu należy wykazać potrzebę nabycia umiejętności.

5) Wsparcie kształcenia ustawicznego osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem oraz osób będących członkami rodzin wielodzietnych

Przyjęty zapis priorytetu pozwala na sfinansowanie niezbędnych form kształcenia ustawicznego osobom (np. matce, ojcu, opiekunowi prawnemu), które powracają na rynek pracy po przerwie spowodowanej sprawowaniem opieki nad dzieckiem. Priorytet adresowany jest przede wszystkim do osób, które w ciągu jednego roku przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie podjęły pracę po przerwie spowodowanej sprawowaniem opieki nad dzieckiem. Dostępność do priorytetu nie jest warunkowana powodem przerwy w pracy, tj. nie jest istotne czy był to urlop macierzyński, wychowawczy czy zwolnienie na opiekę nad dzieckiem. Nie ma również znaczenia długość przerwy w pracy jak również to czy jest to powrót do pracodawcy sprzed przerwy, czy zatrudnienie u nowego pracodawcy. Priorytet adresowany jest do osób, które mają na utrzymaniu rodziny 3+ bądź są członkami takich rodzin, ma na celu zachęcić te osoby do inwestowania we własne umiejętności i kompetencje, a przez to dać im szansę na utrzymanie miejsca pracy. Z dofinansowania w ramach priorytetu mogą skorzystać członkowie rodzin wielodzietnych, którzy na dzień złożenia wniosku posiadają Kartę Dużej Rodziny bądź spełniają warunki jej posiadania. Należy pamiętać, że dotyczy to zarówno rodziców i ich małżonków jak i pracujących dzieci pozostających z nimi w jednym gospodarstwie domowym. Prawo do

posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka.

Warunki - powrotu na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem oraz bycia członkiem rodziny wielodzietnej - nie muszą być spełniane łącznie.

6) Wsparcie kształcenia ustawicznego osób poniżej 30 roku życia w zakresie umiejętności cyfrowych oraz umiejętności związanych z branżą energetyczną i gospodarką odpadami

Niniejszy priorytet wynika z dwóch coraz bardziej widocznych zjawisk związanych z rynkiem pracy. Po pierwsze, coraz większym wyzwaniem jest odpowiednie kształtowanie aktywności zawodowej osób młodych, w tym podejmowanie przez te osoby dobrej jakości zatrudnienia, pozwalającego na stałe podnoszenie umiejętności. Po drugie, postęp technologiczny i cyfrowy oraz transformacja energetyczna będą skutkować istotnymi zmianami w strukturze zatrudnienia oraz popycie na konkretne zawody i umiejętności. Szczególnie w przypadku osób młodych ważne jest to, by wchodząc na rynek pracy zostali one wyposażone w umiejętności, które nie będą się szybko dezaktualizować i pozwolą na stały rozwój posiadanego doświadczenia, wiedzy i umiejętności. Z punktu widzenia pracodawców w perspektywie wieloletniej ważne będzie to, by kadry gospodarki dysponowały nowoczesnymi umiejętnościami, potrzebnymi w scyfryzowanych branżach oraz (lub w tym) w sektorze energetycznym i gospodarce obiegu zamkniętego.

Wsparcie kształcenia ustawicznego osób poniżej 30 roku życia w zakresie umiejętności cyfrowych.

Składając stosowny wniosek o dofinansowanie podnoszenia kompetencji cyfrowych **Wnioskodawca w uzasadnieniu powinien wykazać, że posiadanie konkretnych umiejętności cyfrowych, które objęte są tematyką wnioskowanego szkolenia, jest powiązane z pracą wykonywaną przez osobę kierowaną na szkolenie.**

W przypadku niniejszego priorytetu należy również pamiętać, że w obszarze kompetencji cyfrowych granica pomiędzy szkoleniami zawodowymi a tzw. miękkimi nie jest jednoznaczna. Kompetencje cyfrowe obejmują również zagadnienia związane z komunikowaniem się, umiejętnościami korzystania z mediów, umiejętnościami wyszukiwania i korzystania z różnego typu danych w formie elektronicznej czy cyberbezpieczeństwem.

Wsparcie kształcenia ustawicznego osób młodych do 30 r.ż. w zakresie umiejętności związanych z branżą energetyczną i gospodarką odpadami.

Wsparcie w ramach priorytetu mogą otrzymać pracodawcy i pracownicy zatrudnieni w firmach z szeroko rozumianej branży energetycznej i gospodarki odpadami.

O przynależności do ww. branż decydować będzie posiadanie jako przeważającego (według stanu na 1 stycznia 2023 roku) jednego z poniższych kodów PKD:

PKD 06.20.Z - Górnictwo gazu ziemnego

PKD 24.46.Z - Wytwarzanie paliw jądrowych

PKD 25.21.Z - Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania

PKD 27.12.Z - Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej

PKD 27.11.Z - Produkcja elektrycznych silników, prądnic i transformatorów

PKD 27.20.Z - Produkcja baterii i akumulatorów

PKD 27.31.Z - Produkcja kabli światłowodowych

PKD 27.32.Z - Produkcja pozostałych elektronicznych i elektrycznych przewodów i kabli

PKD 27.33.Z - Produkcja sprzętu instalacyjnego

PKD 27.40.Z - Produkcja elektrycznego sprzętu oświetleniowego

PKD 27.51.Z - Produkcja elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego

PKD 27.90.Z - Produkcja pozostałego sprzętu elektrycznego

PKD 28.11.Z - Produkcja silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych

PKD 28.12.Z - Produkcja sprzętu i wyposażenia do napędu hydraulicznego i pneumatycznego

PKD 28.21.Z - Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych

PKD 28.25.Z - Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych

PKD 29.31.Z - Produkcja wyposażenia elektrycznego i elektronicznego do pojazdów silnikowych

PKD 35.11.Z - Wytwarzanie energii elektrycznej

PKD 35.12.Z - Przesyłanie energii elektrycznej

PKD 35.13.Z - Dystrybucja energii elektrycznej

PKD 35.14.Z - Handel energią elektryczną

PKD 35.21.Z - Wytwarzanie paliw gazowych

PKD 35.22.Z - Dystrybucja paliw gazowych w systemie sieciowym

PKD 35.23.Z - Handel paliwami gazowymi w systemie sieciowym

PKD 35.30.Z - Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

PKD 38.11.Z - Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne

PKD 38.12.Z - Zbieranie odpadów niebezpiecznych
PKD 38.21.Z - Obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne
PKD 38.22.Z - Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych
PKD 38.31.Z - Demontaż wyrobów zużytych
PKD 38.32.Z - Odzysk surowców z materiałów segregowanych
PKD 42.21.Z - Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych
PKD 42.22.Z - Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych
PKD 43.21.Z - Wykonywanie instalacji elektrycznych
PKD 39.00.Z – Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami
PKD 43.22.Z - Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych
PKD 49.50.A - Transport rurociągami paliw gazowych
PKD 52.10.A - Magazynowanie i przechowywanie paliw gazowych

Warunkiem dostępu do niniejszego priorytetu jest posiadanie jako przeważającego (według stanu na 1 stycznia 2023 roku) odpowiedniego kodu PKD oraz zawarte we wniosku o dofinansowanie wiarygodne uzasadnienie konieczności nabycia nowych umiejętności, w tym poprzez wykazanie bezpośredniego związku danego stanowiska pracy z branżą energetyczną i gospodarką odpadami.

Szkolenie z zakresu umiejętności cyfrowych oraz posiadanie, jako przeważającego, jednego z wymienionych powyżej kodów PKD - nie muszą być spełniane łącznie. Priorytet dotyczy wyłącznie osób młodszych do 30 r.ż.

PRIORYTETY WYDATKOWANIA ŚRODKÓW REZERWY KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO

Zgodnie z priorytetami Rady Rynku Pracy środki z rezerwy KFS skierowane są na realizację wniosków spełniających **co najmniej jeden z pięciu niżej wymienionych priorytetów**, tj.

A) Wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej, członków lub pracowników spółdzielni socjalnych oraz pracowników zatrudnionych w podmiotach posiadających status przedsiębiorstwa społecznego wskazanych na liście/rejestrze przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez MRiPS

Podmioty uprawnione do korzystania z środków w ramach tego priorytetu to:

✓ **CIS i KIS** to jednostki prowadzone przez JST, organizacje pozarządowe, podmioty kościelne lub spółdzielnie socjalne. Centra i Kluby Integracji Społecznej zatrudniają kadrę odpowiedzialną za reintegrację społeczną i zawodową uczestników.

O przyznaniu statusu CIS decyduje Wojewoda, który prowadzi także rejestr tych podmiotów. Ponadto wojewoda prowadzi również rejestr KIS.

CIS może prowadzić działalność wytwórczą, handlową lub usługową oraz działalność wytwórczą w rolnictwie. W związku z tym Centrum zatrudnia pracowników odpowiedzialnych za prowadzenie danej działalności, a ponadto pracownika socjalnego, instruktorów zawodu oraz inne osoby prowadzące reintegrację społeczną i zawodową.

✓ **WTZ** mogą być tworzone, przez fundacje, stowarzyszenia i inne podmioty. Działają one w celu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Podmiot prowadzący WTZ zawiera z samorządem powiatu umowę regulującą między innymi warunki i wysokość dofinansowania kosztów utworzenia i działalności warsztatu ze środków PFRON.

W WTZ zatrudnieni są psycholodzy, instruktorzy terapii zajęciowej, specjaliści do spraw rehabilitacji lub rewalidacji. Ponadto WTZ może zatrudniać: pielęgniarkę lub lekarza, pracownika socjalnego, instruktora zawodu, a także inne osoby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania warsztatu.

Pracodawcy zamierzający skorzystać z tego priorytetu powinni wykazać, że współfinansowane ze środków KFS działania zmierzające do podniesienia kompetencji pracowników związane są z ich zadaniami realizowanymi w CIS, KIS, WTZ, ZAZ, przedsiębiorstwie społecznym lub spółdzielni socjalnej.

✓ **Przedsiębiorstwa społeczne** wpisane do wykazu przedsiębiorstw społecznych, który zgodnie z ustawą o ekonomii społecznej prowadzony jest przez MRiPS w systemie Rejestr Jednostek Pomocy Społecznej (RJPS), pod adresem https://rjps.mpips.gov.pl/RJPS/RU/start.do?id_menu=59. Wykaz zawiera tylko przedsiębiorstwa społeczne, którym status

ten został nadany przez wojewodę, odpowiedniego ze względu na siedzibę podmiotu. Nadanie statusu odbywa się poprzez wydanie decyzji administracyjnej, po wcześniejszej dokładnej weryfikacji spełniania przez wnioskujący podmiot warunków określonych w ustawie o ekonomii społecznej. Z tego względu nie ma konieczności prowadzenia dodatkowej weryfikacji na potrzeby ustalenia czy pracodawca aplikujący o wsparcie spełnia przesłanki niezbędne do uzyskania tego statusu, wystarczy jedynie sprawdzić, czy w momencie składania wniosku figuruje on w rejestrze przedsiębiorstw społecznych. Status przedsiębiorstwa społecznego mogą uzyskać m.in. organizacje pozarządowe (np. fundacje i stowarzyszenia) spółki non-profit, spółdzielnie socjalne, a także kościelne osoby prawne.

✓ **Spółdzielnie socjalne** – to podmioty wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, na tej podstawie można zweryfikować ich formę prawną. Niektóre spółdzielnie socjalne mogą uzyskać status przedsiębiorstwa społecznego. W takiej sytuacji ich uprawnienia do skorzystania ze wsparcia w ramach tego priorytetu można potwierdzić na podstawie listy przedsiębiorstw społecznych, o której mowa powyżej. Bez względu na to, czy spółdzielnia socjalna posiada status przedsiębiorstwa społecznego, jest ona uprawniona do skorzystania ze środków w ramach tego priorytetu.

✓ **Zakłady aktywności zawodowej** – to podmioty, które mogą być tworzone przez gminę, powiat oraz fundację, stowarzyszenie lub inną organizację społeczną, decyzję o przyznaniu statusu zakładu aktywności zawodowej wydaje wojewoda.

Ze środków w ramach tego priorytetu korzystać mogą wszyscy pracownicy przedsiębiorstw społecznych i ZAZ oraz pracownicy i członkowie spółdzielni socjalnych.

B) Wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności

Wnioskodawca składający wniosek o środki w ramach powyższego priorytetu powinien udowodnić posiadanie przez kandydata na szkolenie orzeczenia o niepełnosprawności tj. **przedstawić orzeczenie o niepełnosprawności kandydata na szkolenie bądź oświadczenie o posiadaniu takiego orzeczenia**. Temat szkolenia/kursu nie jest narzucony z góry. W uzasadnieniu należy wykazać potrzebę nabycia umiejętności.

C) Wsparcie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju powiatu/województwa wskazanych w dokumentach strategicznych/planach rozwoju

W przypadku priorytetu C na podstawie dokumentów strategicznych tj. *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego kościerskiego obszaru funkcjonalnego na lata 2010-2025* oraz *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030* głównymi obszarami na terenie powiatu kościerskiego, które wymagają szczególnego wsparcia w postaci różnego typu szkoleń jest cyfryzacja, automatyzacja, transport i logistyka, usługi w zakresie opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz przedsięwzięcia polegające na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (tzw. OZE).

D) Wsparcie kształcenia ustawicznego instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego

W ramach tego priorytetu środki KFS będą mogły sfinansować obowiązkowe szkolenia branżowe nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu zatrudnionych w publicznych szkołach prowadzących kształcenie zawodowe oraz w publicznych placówkach kształcenia ustawicznego i w publicznych centrach kształcenia zawodowego – prowadzonych zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego jak również przez osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego.

Priorytet ten pozwala również na skorzystanie z dofinansowania do różnych form kształcenia ustawicznego osób, którym powierzono obowiązki instruktorów praktycznej nauki zawodu lub deklarujących chęć podjęcia się takiego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego. Grupę tę stanowią pracodawcy lub pracownicy podmiotów przyjmujących uczniów na staż bądź osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne.

Definicja stażu uczniowskiego wskazana w art. 121a ust. 1 i ust. 21 ustawy Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 określa go jako staż w rzeczywistych warunkach pracy jaki - w celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się - mogą w okresie nauki odbywać uczniowie technikum i uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami. W czasie odbywania stażu uczniowskiego opiekę nad uczniem sprawuje wyznaczony przez podmiot przyjmujący na staż uczniowski opiekun stażu uczniowskiego.

Rozporządzenie MEN z 22 lutego 2019 roku w sprawie praktycznej nauki zawodu w § 11 ust. 1 określa, że praktyki zawodowe organizowane u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych są prowadzone pod kierunkiem opiekunów praktyk zawodowych, którymi mogą być pracodawcy lub wyznaczeni przez nich pracownicy albo osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne.

E) Wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej

Priorytet ten promuje działania wobec osób pracujących w warunkach niszczących zdrowie i w szczególności powinien objąć osoby, które nie mają prawa do emerytury pomostowej.

Wykaz prac w szczególnych warunkach stanowi załącznik nr 1, a prac o szczególnym charakterze - załącznik nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 Nr 237, poz. 1656 z późn. zm.)